

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlijk, 20 centiem.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiem.

De reclamen, per drukregel 25 centiem.

TONGEREN, DEN 7 AUGUSTUS.

De *Postrijder* verschijnt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdag.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEFF, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en bij alle postdirecteuren.

Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

In eene zijner laatste zittingen heeft de provinciale raad van Antwerpen eene welsprekende hulle bewezen aan de zelfopofferingen welke de kloosterlingen getoond hebben in de laatste heerschende ziekten.

Was de heer Goris, die in den provinciaal raad van Antwerpen de eer gehad heeft van voor het publiek de zelfopofferingen onzer kloosterlingen te doen uitschrijven, en er de algemeene dankbaarheid over in te roepen. Sprekende van de verwoestingen welke de cholera in de landelijke gemeente der provincie uitoefent, deed het achtbaar lid de moeilijkheden kennen welke er daar veelal bestaan om krachtadige hulpmiddelen in te richten. Het is er onmogelijk de zieken af te zonderen als er geen hospitaal of klooster bestaat; en als zij komen te bezwijken, is de schrik zoo groot dat men bijna niemand vindt om ze te helpen begraven. Men heeft zijnen toevlucht genomen tot de kloosterlingen, en deze hebben met eene wonderbare iever beantwoord aan den oproep dien men tot hunne goetvruchtige zelfopoffering deed. Wij ontleenen het volgende aan het verslag der zitting:

M. Goris. — Te Wijneghem, van de vier die van den cholera aangerand waren, zijn er twee gestorven. Wij hebben de meeste moeite van de wereld gehad om de dooden te doen begraven. Wij zijn verplicht geweest naar een klooster van Turnhout te schrijven, en men heeft twee zusters ter onzer beschikking gesteld. Onnoozig te zeggen dat wij op het zien van zoo veel zelfopoffering uitriepen: *Leve de kloosters! Leve eene daadzaak* is welsprekend dan al de hoogdravende woorden der heidenlaagse beschaving.

M. Alfred Geelhand. — Bravo!

M. Goris. — Men mag ons voor achteruitkruipers uitgeven, ik spreek alzoo omdat ik overtuigd ben dat als men riep: Weg met de kloosters, men niet wist wat men deed.

M. Ghoyens. — Wij zijn bezig met den budget; blijft in de kwestie.

M. Goris. — Ik kan niet zwijgen als ik die verhevene werken van zelfopoffering zie. Ook herhaal ik het, wij hebben luidop geroepen: *Leve de kloosters!*

Die krachtadige hulde aan de katholieke liefdadigheid bewezen, werd driftiglijk toegejuicht. De gouverneur kon er niet uit van er zich bij te voegen, en op zijne beurt de werken van zelfopoffering, waarvan hij getuige geweest was, te b-statigen. Ziehier hoe de heer Pycke zich uitdrukte:

« Ik heb de ziekte van nabij gezien; ik ben naar Liekenshoek gegaan; ik heb mij willen verzekeren of de ongelukkige zieken niets te kort hadden. Ik ook heb veel zelfopoffering gezien. M. Goris heeft uitgeroepen: « Leve de kloosters; » ik heb onderstand gevraagd aan de zusters van liefdadigheid, en men heeft er ons uit Luik gezonden. Wij zijn ten volle vergenoegd over haren moed. Het is ook nog mijnen plicht hulde te bewijzen aan de schoone handelwijze van dokter Gregoire. Ik ben nog erkentelijk schuldig aan eenen anderen jongen geneesheer, M. Semal, die zich met iever ter onzer beschikking gesteld heeft. Er zijn nog veel andere werken van moed voor den dag te brengen. Onder dezen die zich geslachtloofd hebben, zal ik nog noemen den zeekommissaris en drij artilleren, die eenen dienst verricht hebben welken de colle-breeders of de broeders van welkdanig ander klooster niet beter zouden gedaan hebben.

« Bewijzen wij onze erkentenis aan al de zelfopofferingen, 'tis gelijk van waar zij komen. »

Deze woorden betrekken veel in den mond van eenen ambtenaar, die rechtstreeks afhangt van het ministerie.

Voegen wij er bij, dat een raadslid van Antwerpen, M. Van de Wiel, de erkentenis van den raad ook heeft willen toepassen aan de geestelijkheid in 't algemeen.

Ziet hier zijne woorden:

« Ik heb het woord gevraagd, als ik verscheidene leden en den heer gouverneur heb hooren voorstellen van dankbetuigingen te stemmen aan de personen die zich geslachtloofd hebben in de heerschende ziekte. Ik verenig volgaarne mijne dankbetuigingen bij deze van den raad. Het was mij zoo aangenaam van hulde te hooren bewijzen aan die Zusters van Luik, die de zieken van het schip *Agnes* bezorgd hebben. De raad zal zeker in zijne dankbetuigingen ook willen begrijpen de almoezeniers van het burgerlijk- en van het militair hospitaal, de onderpastores van St. Joris, en de paters, die de grootste diensten bewezen hebben. »

't Is te Antwerpen alleen niet, maar te Gent en elders dat de katholieke zelfopoffering in al hare schoonheid uitschijnt.

Die zachtmoedige zusters van liefde, welke door de ministerieele drukpers eens het onge-

dierte van den *Godsdienst* genaamd wierden, worden van het werkvolk als troostengels aanzien. Die geestelijkheid, die men voorstelde als eene slechte bende, wordt door dat volk met van langs om meer erkentenis en achting omringd. Ah! 't is omdat het ongeluk en de bedrukking de mensch tot God weerleert. *Vrijlenkers*, zij hebt wel somtijds dat goed volk kunnen misleiden; maar als de dag van angst en vroomd gekomen is, als de dood en het ongeluk op zijne deur komen kloppen, dan vergeet het uwe gezand en keert weer naar onze gebeden. Het gaat min ter herberg en meer ter kerk; het erkent zijne ware vrienden, het reikt de hand naar den priester uit, en deze biedt hem de zijne aan, en brengt hem aan den voet des kruises terug.

Het schijnt dat Rusland, en met reden, sterk bekommerd schijnt te zijn over de toekomst van Noord-Duitschland. De standpunten, door Pruisen thans genomen aan de Noordzee en Oostzee, behagen geenszins aan Rusland. Deze mogendheid, ten gevolge des gedrags van Parijs, ten zuiden ingesloten door de Zwarte zee, wil geenszins dat de sleutels van den Belt en den Sund zich uitsluitelijk in handen van Pruisen bevinden. Ten dezen titel, vraagt Alexander II de terugaaf van 't eiland Alsen en Noord-Sleeswijk aan Denemarken.

Rusland bezit eene schoone vloot, die op dezen oogenblik wat lucht schept in de wateren van Rügen en Straalsund. Ook gelooft men vrij dat Pruisen zal toegeven; want von Bismark zou, « voor dezen oogenblik » zijne dood halen van verwickelingen met de andere europaesche mogendheden. Zijn eerste oogst schijnt hem overvloedig genoeg; zijne grootste zorg zal nu bestaan in de vermindering van alle schandalen. Zonder veel gerucht, herkleedt en hervapent hij in de overwonnen steden zijne soldaten, wier manteljassen, kapotten, beren en schoenen al veel geleden hadden op dien zoo rap volvoerden krijgstocht. Hij heeft dus niet alleen veel geld, veel voedsel, drank, tabak en cigaren noodig, maar ook veel leder en laken. Al de deutsche schoenmakers en kleermakers (en daar zijn er niet weinig!) zijn nu gedwongen leerzen en kazakken te maken van den vijand!...

Aangezien Oostenrijk erin heeft toegestemd buiten den Duitschen Bond gesloten te worden, en aldus heeft afgezien van den minsten invloed op de herinrichting van Duitschland uit te oefenen, schijnen de onderhandelingen voor het sluiten van den bepaalden vrede, welke in Bohemen's hoofdstad Praag eerst dag geopend worden, geene groote moeilijkheden te zullen opleveren. De vergoeding der oorlogskosten, de afstand van Venetië, de weigering des afstands van een deel grondgebied in oostenrijks Silezië, zijn punten, reeds geregeld door de onterteekening des vredesvoorwaarden. Blijven nog de overname van een deel der oostenrijksche Staatsschuld, of der schuld van Venetië, door Italië, en de vaststelling der grenzen van het Venetiaansche langs den kant van Tyrol en Frioul, benevens de zonderlinge aanspraak van Italië op het distrikt Trente.

Voor Oostenrijk, was eene plaats in het Duitsch Verbond, eene plaats in Europa. Het geweld der wapens heeft die aan keizer Franz Joseph ontnomen, en staatkundige bewegredens, welke men thans nog niet kan waardeeren, doen hem eensklaps de verdediging zijner hoofdstad, zijns eigen lands, staken.

De toekomst zal, wellicht spoeliger dan men denkt, dat geheim ontsluitieren.

De gezondheids staat der stad Brussel is in biteren toestand. Indien het getal der zieken welke door den cholera zijn aangetast niet zeer vermindert, is het niettegenstaande zeker dat het getal der genezingen van dag tot dag aangroeit. Men mag een middelbaar cijfer van 70 gevallen per dag aannemen en op dit getal zijn er ten hoogste 28 of 30 sterfgevallen. Alles doet verhoppen dat binnen weinige dagen de ramp haar aanzettend karakter zal verloren hebben.

Wij weten uit goede bron dat de gezondheids staats van St-Gilles zeer voldoende is en dat de ziekte er gansch verdwenen is. Al wat er van overblijft is hier en daar eene *cholerae*, meer

mit de vrees der ziekte voortkomende dan door de ziekte zelve verwekt. Men heeft in deze gemeente ongeveer twee 200 gevallen bestatigd op dewelke er 40 sterfgevallen geweest zijn.

— Te Charleroi en omstreken vermindert de ziekte. Te Bergen en te Luik blijft zij nog al hevig aanhouden, maar er zijn krachtadige maatregelen genomen om de voortbrenging der kwaal te keer te gaan.

De tijdingen uit den Borinage zijn goed. Te Jemappes, waar de cholera zoo groote verwoestingen aangericht heeft, bestatigt men maar een of twee sterfgevallen per dag meer.

Te Hebscheid, een dorp nabij Arlon, sterven 8 à 10 personen per dag.

Te Boom zijn reeds meer dan 250 personen gestorven. De gasthuisonnen toonen waarlijk eene heldenmoedigheid in het helpen der zieken; de vijanden der kloosters zijn gedwongen den moed der heilige dochters te bewonderen, en men heeft er eene intekeningslijst geopend om aan de zusters een bewijs van erkentenis te bezorgen.

In Holland meldt men dat de cholera aldaar, in verscheidene steden, 6,785 slachtoffers gemaakt heeft.

— Het zal misschien eenigzins vreemd voorkomen, als wij zeggen, dat in de H. Schriftuur van de cholera gesproken wordt. In den *Ecclesiasticus*, 31^e hoofdstuk, handelende over de gezondheid en de nabijgevoelde gevolge der overdaad, staat in het 23^e vers, de volgende regel: 23. *Vigila cholera et tortura viro infirmo*; (B. slapeloosheid, de cholera en darmkramping zijn het aandeel van de n. onmatigen mensch.)

— Alom heeft men nu de overtuiging, dat de ergheid van de cholera vooral toe te schrijven is aan de slechte wooningen, waarin de werklieden hun leven slijten.

Indien de werkmenschen wooningen hadden, die zuiver en rek: goed verlicht en wel verlicht zijn, zoo zou de schrikkelijke plaag zooveel slachtoffers niet maken.

In verscheidene steden van België heeft men reeds de handen meen geslagen om hierin te verhelpen.

Te Luik, waar de ziekte sterkt woelt, heeft de heer senator Forgeur den volgende oproep tot zijne medeburgers gedaan:

« Op het oogenblik dat de cholera onze steden ontvoelt en zoo schrikkelijk de werklieden teistert, zou denkt men meer en meer op de noodzakelijkheid der opbouw van gezonde en goedkope wooningen. Dit is het doel der maatschappij, die mij de ere heeft gedaan mij als haren voorzitter aan te stellen.

« Dit doel kunnen wij maar bereiken met de medewerking van iedereen. Wij bezitten nauwelijks 150,000 fr., en om het werk te voltrekken zouden wij miljoenen moeten hebben. Het is echter tot de openbare weldadigheid niet, dat ik hier een oproep doe, alhoewel ik weet, dat men in de tegenwoordige jammerlijke omstandigheden veel van haarkan verkrijgen. Neen, ik verlaag allen, dat men onze onderneming aandachtig onderzoek, dat men benevens eene goede daad eene goede zaak doe, dat men op eene voordelige en zekere wijze zijn geld plaatste, en aan de werklieden eene ondersteuning geve, die hen niet verandert.

« Ik hoop dat deze oproep, bestemd om de werklieden eene broederlijke hand te leenen, en hen te helpen om goede en ordelovende burgers te worden, zal aanhoord worden, en dat men niet langer zal verwaarlozen aan eene zaak, die trouwhertig en kosteloos bestuurd en zulke gelukkige uitlagen moet opleveren, deel te nemen.

« De krachtige med-hulp der drukpers, de gestelikhed en der mannae van hart, die zoo belangrijk in onze stad zijn, zal alle beuzen doen openen, en allen weerstand overwinnen. »

Te Gent zijn er ook veel menschen van hert, en echter heeft onze stem ten voordeele van de goede onderneming tot hertoe geen gehoor gevonden. In Luik heeft men reeds 150,000 fr.; te Gent heeft men nog niets. Moet de cholera tot in de rijke huizen dringen, vooraleer men het noodig zal denken de werkmansfamilie tegen de kwaal zooveel mogelijk te bevrijden?

— Men schrijft uit Antwerpen:

« De dagbladen van Gent melden dat in deze stad de zwaluwen, bij den inval der plaag, vertrokken zijn, hare nesica en jonskens verlatende.

« Dat de zwaluwen, bij het verschijnen van den cholera dit jaar, zoo als altoos in dergelijk geval, verdwenen zijn, is waar; maar dat ze bij het heentrekken hare jonskens hebben achtergelaten, is tenaemal bezijden de waarheid. Bekend als ik sedert vele jaren ben, met den aflocht der zwaluwen en andere vogels, waaronder de kraaien, bij het genaken der besmetting, heb ik ditmaal willen weten, of de natuur meer zucht tot eigenbehoud dan vader- en moederliefde in het hart der zwaluwen gestort had.

« Ik heb zelf zwaluwnesten aan huis en mijne opmerkingen hebben mij niet alleen geleerd, dat mijne geslengelde hongenoten de plaag hebben gebraveerd tot dat hunne jonskens reisveerdig waren, maar ook dat ze, een paar dagen vroeger dan hunne geboren kunnende uit de voeten geraken mettemin hebben gewacht tot dat gansch de kolonie den tocht ondernemen kon. Dan eerst, en nu dat ze bij honderden twee dagen gezwervd hadden om de kracht der jongeren op de proef te stellen, zijn ze heergelopen.

« Meent ge, heer Opsteller, dat bovengemeld feit niet onbelangrijk is onder het oogpunt der natuurlijke historie, dan kunt ge het vrij wven lezere mededeelen. Voor de echtheid sta ik in.

« Nog een woordje. Waarom verhuizen bij den inval der plaag zwaluwen en kraaien? De eerste hebben uitsluitelijk, de tweede meerendeels wormen tot voedsel. Zijn ze nu voor de plaag zelve beducht, of gedwongen te verhuizen bij schaarsheid van aas?

« Ik stel de vraag, maar zal er mij voor wachten, daarop een beslissend antwoord te geven. Alleen dient hier aangestipt, dat er nu veel minder vliegen zijn dan het jaargetij door den hand meebrengt en dat men ook minder gewormte vindt in den buiten. »

— Men schrijft uit Eecloo, 5 augustus: In de polders is het vlas tenaemal mislukt; men mag aannemen, dat niet meer dan een nede gedeelte is gebleven, en dan nog is het maar geen. Men heeft vroegtijdig het vlas ontpoogd en vervangen door zomergast en haver. Beide graansorten vergoerden gedeeltelijk de groote verliezen der vlassaaiers. In het houthand, bijzonder naar de kanten van Maldegem, St-Laurens, Eecloo en Adegem, ontmoet men eenige partijen vlas van tamelijken opbrengst en hoedaanigheid; doch de beste fijne soort komt van de polderlanden, en daar zijn duizende hektaren verdwenen.

Tijdingen van den oorlog.

Zoo als het te voorzien was, zal het sluiten van den bepaalden vrede, tusschen Oostenrijk en Pruisen, zich niet lang meer doen wachten. Oostenrijk heeft er groot belang bij, zoo spoedig mogelijk uit zijnen benardten toestand te geraken, en aangezien het Duitsche vraagstuk van het tapijt verdwenen is, heeft Pruisen, zooabaast de oorlogsvergoeding betaald zal zijn, geen de minste redens meer om het verblijf zijner troepen in Bohemen en Moravië, ten koste van Oostenrijk, te verlengen.

De wapenstilstand heeft nauwkeurig de posities der partijen vastgesteld: de voorafgaande voorwaarden van den vrede kunnen geene moeilijkheden meer opleveren; de onderhandelingen konden dus spoedig voortgaan, en uit Berlijn wordt heden gemeld dat de derwijze gevorderd zijn, dat de eerste volmaactigheden maar naar Praag terug; moeten keeren, om er het bepaaldelijk vredesverdrag te onterteekenen.

Als man van eer, heeft Keizer Franz-Joseph gepoogd en alle moeite aangewend om zijne deutsche bondgenooten aan het zelfde vredesverdrag deelachtig te maken; hij kon minstens twee vredesverdragen voorlezen; maar de trotsche en zeggende minister Von Bismark is onverbiddeijk gebleven; hij heeft, door zijne weigering, ook nog die laatste vernedering aan het bedrogen Oostenrijk doen ondergaan.

Terwijl hij aan Oostenrijk eenen wapenstilstand voor den duur eener maand toestond, deed hij de vijandelijkheden in Middelduitschland voortzetten, en verbleef nu eindelijk aan Beieren en de andere Zuidduitsche Staten eene wapenschoring van drie weken, zonder de vredesvoorwaarden nog vaststellen.

Het geheim dier tegenstrijdige handelwijze is gemakkelijk te doordringen. Pruisen heeft de Zuidduitsche Staten willen afzonderen, ten einde geheel en al ermee te kunnen handelen naar eigen willekeur. Durft de Koning van Beieren den minsten wederstand bieden aan de hem opgedrongen vredesvoorwaarden, dan zal Pruisen de drie weken wapenschoring laten verlopen, en daar het gedurende de volgende week nog over al deszelfs strijdmachten kan beschikken, het geheel grondgebied van Beieren bezet hebben, voor dat de Oostenrijkers het recht bezitten een enkel gewerschot te lossen.

Er wordt verzekerd, dat Italië den wapenstilstand, tusschen Oostenrijk en Pruisen gesloten, nog niet is bijgetreden, maar slechts toegestemd heeft in eene wapenschoring van acht dagen.

Garibaldi weigert — naar men zegt — eene nieuwe wapenschoring te aanvaarden, en, boe-zeer door Koning Victor-Emmanuel terug geroepen, weigert hij hardocckig, met zijne troepen Tyrol te verlaten.